

SZÉKESEFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

hához hordással vagy postán küldve:
Egy évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

32. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak Klóknér Péter kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel.
Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

➔ Kéziratok nem küldetnek vissza. ➔

A cholera ismertetése.

Europának, de főleg Magyarországnak, leginkább a magyar faj lakta részének súlyos csapás a cholera. A magyar nép nem szapora, ezért az súlyos szerencsétlenségnek is nevezhető. A magyar nép bár erős testalkattal bír, egészsége szívós, orvosra kevésbé van szüksége, sőt a kuruzslásnak árát is megadni képes: de a jó víz hiányában szenvedő síkföldön vagy sárrétegek mentében lakos magyar népnél a cholera-járvány nagy pusztítást okozott. Ezen tényállással szemközt a lehető védelemről helyén van komolyan gondoskodni.

Ismerni kell először is a járványosan fejlődött betegség jellegző tüneteit.

Fájdalom, közülünk mindenki, ha akarta, láthatott cholera-beteget. A beteg első panasa a has zsigereiben félbenhagyván jelentkező, gyorsan növekedő fájdalom. Csatlakozik ehhez a bélmenés a nélkül, hogy enyhület mutatkoznék. Epedő szomjuság kinozza a beteget, ki a gyakori fájdalom rohamokkal előrement anyag- s erővesztés miatt rövid idő alatt a haldokló vonásait viseli elpetyhedt arcán. Belső forráság érzése alatt elnémuló siri hangon kéri a vizet. A test nedveinek gyors veszteségével gyarapodik a görcsös izomrángás, a lomha, megszűnő környi érverés. A kékülő, redősödő bőr és izmok hullalhidegség tapasztalható. Világos öntudat mellett nehéz légzéssel tépelődik és segítség után eseng a beteg. Akétségbeeső hangulat utáni közöny előzi meg a balvégzetű utolsó életórát.

Az ennyire súlyos kórfolyam lényegét kutatók még nem jutottak általában elfogadott megállapodásra; de ismertek azon ellenséges viszonyok, melyeket az emberi közönség, vagy saját maga, vagy külvilága szereznek.

Ezen viszonyok közül az első helyén áll az állami nagy közönségnek a „jóravaló röstség” büne. Mert mikor a civilizatio emberei nem a társadalmi-hanem az egyéni jólét önző elérésén fáradoznak; hanem gyűlnek a közérdekű közegészségügyi mulasztások, melyek közös bűnhődésül előidéznek a járványokat. A közegészségi tényezők háttérbe szorítása támogatást nyújt, előkészíti a járványt. Ellenkező eredményre például szolgál az amerikai sárgaláz, a törökországi pestis, melyek orvosvendőri intézkedések által legyőzhetőnek bizonyultak. Csak nemzetközi, jóravaló röstség nélkül alkalmazandó óvrendszabályok, országos és egyes közhatalosági buzgó intézkedések végrehajtása szabhat sikeres korlátokat a cholera járványnak.

A járványos cholera egyik oka társadalmi rendszerünk hiányos fejlődése. Önfentartásunk arra kényszerít, hogy több, mint kettőzötté kell tenni testi- vagy szellemi munkásságunkat. Ez időelőtti kimerülést hoz és minden járványos betegségre hajlamit. Éjjelezés, izzasztó munka, tápszegény eledelcsaládi békehiány, tömeges katonai kényszerület mellett elsatnyul a munkás osztály, melynek körében mutatkozik a legnagyobb arányban a járványos haldóság.

Harmadik forrása a járványoknak lakásaink

egészségszerűtlensége. Kicsiny, sokszor alacsony, földszin alatti, szellőzhetlen, talajnedves szobák, udvar-talan házak, túltömött napsugártalan iskolák, a növényekkel együttes életviszonyok nélkülözése.

A járványok örökforrása a tisztátalanság. Így a háztartás és emberhulladékainak éveikig egy tető alatti tartása, a bőr épeletéhez kellő közfürdők — városilag nagy községek igazgatásánál az egészségügyi bizottságok — a szakértő segítség könnyű és gyors megszerezhetésének hiánya. A keleti világ-részt jellemző u. n. ázsiai tisztátalanság eltérése, a folyók, mocsárok vízáradásainak ártalma, a tömeges szegénységnek szüleményei:

A járvány uralkodására közvetve befoly az egészség körébe tartozó természettani ismeretek nélküli iskoláztatás. Az egészségügyi fogalmak nálunk szánandók. A babonának, csudáknak hívése mellett a szakértő tanács elfogadása, bizalommal való végrehajtása, a virágzó kuruzslás korlátozása lehetetlen. A rosznak nem tevéseig sem jutottunk p. a hideg-meleg- és egyéb természeti erőhatányokhoz, szélsőséges tél — nyárhoz konyharendet alkalmazni tudni. Hirlapjainkat naponkint előzőnkik a csudatevők hirdetései bizonyítékul: hogy az u. n. mívelt közönség körében is a kuruzslás nyilt vásárt tarthat. Közoktatásunk rendszerében belefér idegen országok geologiája, évezredek előtti írók versei, ósrégi, mesés korszakok buvárlata, kihalt nyelvek ismertetése, de az egészségügyet egy bettivel sem szerepel abban.

Ezen közegészségügyet sújtó mulasztások eredményei okul állanak minden járványos betegség meg-

TÁRCZA.

Az én jó Laczi barátom esete.

Beszély.

Horváth Böskétől.

(Folytatás.)

Sohasem is fogom elfeledni Gályos ur szivességét, melylyel az ajkára véve, szavakká nem öntött gondolatimat, úgy felelt meg Laczinak sajátkép hozzám intézett s Klára néni hogylétét illető kérdésére, hogy „jól érzi biz az hála Istennek! magát; friss és egészséges, hanem reád, már t. i. Laczira haragos az öreg! zokon veszi, hogy nem irtad meg a völegénységedet! azt mondja, hogy te sem vagy jobb a többinél; a gazdag mennyasszony megzavart téged is! azért csak rajta! podgyászoljunk! vedd elő a fotografiáját, ezzel talán még megengesztelheted; — nyissuk fel a bőrödöt, a miniature példány meg majd előkerül azután a tárcza, vagy medaillonból!”

Nem lettem volna előzékeny gyermek, és azontul oly kíváncsi sem, a milyen valék, ha nem repültem volna azonnal a kis bőrönd után, örömben csak azért nem tapsolva kezeimmel, mert ezt az említett tárgy terjedelme nem engedé meg.

Meg volt tehát az óhajtott kép; kezemben vala már hüvelybe, — csupán csak a kulcs hiányzott még, — a kulcs, melyet Laczi bácsi mindegyre késett kiadni, és helyette nézett felváltva majd rám majd Gályosra, míg végre kitérő kacajjal kérdve Gályostól, hogy „édes barátom! már megengedj ha azt kérdelem, hogy

ugyan otthon vannak e tenálad vagy nem? — és tulajdonkép kinek a mennyasszonyáról s mit beszélsz te itt nekem össze vissza?”

Nem hiában volt olyan hires nevelő, jó magyarzó az a Gályos! s nem is hiában volt olyan okos ember az én Laczi barátom! megértették ők egymást csakhamar, s Laczi értesült a legrövidebb uton szerencséről, mely Isten kegyelme és a püspök bácsi jóvól tából völegénynyé tette őt akkor, midőn ennek Dóczy ur, Dóczy Laczi és nem pedig Zámolyi Laczi öcséséről beszélt, csak „Laczi öcsémet” emlegetve, s nem szólva a családi névről, mi iránt viszont nem is kérdezősködve és gondolatban inkább a reá nézve ismerősb Zámolyival foglalkozva, bizony nem volt csuda, ha ő méltósága össze találta téveszteni a két Laczit! kik közül Dóczy Laczi mennyegzője volt kitérve october 15-kére.

Ez volt azután tévedés! szerzett is bosszuságot eleget, s felette csak azért kaczag oly jóízűn Laczi barátom ott a kényelmes pamlag sarkában, mert nem érte azt át velünk! No hallotta volna csak egyszer is Klári nénit, tudom elmult volna a nevető kedve!

Hanem szerencséjére, meg az én bosszuságomra: ő ezt nem hallotta meg, és azért csak nevetett tovább, egyre mondogatva, hogy „ez ugyan à propos jött! és éppen most! éppen most!”

Nem tudom miért, de engem kezdett bántani Laczi bácsi derültsége; — már ugyan megváltozott gondolám, — máskor meg nem szomorította volna Klári nénit, most meg nevet is fölötte, hogy ezt teheté!

És miután így áll ez a dolog, mit árthatok vele, vélttem úgy magamban, ha megmondom az igazat neki és midőn megkérdezte, hogy „hát a kis Flóra mit

szólt mindezekhez?” egyszerűen azt felelém neki, hogy nem szólt az semmit, hanem haragudott, még pedig annyira, hogy sirt is bosszuságában.

Pedig ezt, megvallva az igazat: csupán egyszer láttam; hanem azért megmondtam Laczi bácsinak, hadd fájjalja, hogy hanyagságával könyhullatást okozott Flóra néninek, mert elvégre is: ha ő nem hallgat úgy el leveleivel, mi az egész völegényeségi história téves voltáról, könnyen felvilágosíthatuk volna magát a püspök bácsit is.

Hanem a mi előbb nem sikerült semmikép sem azt az utóbbi szavak csakugyan megtették; egyszerre elmult Laczi barátomnak a jó kedve, nem kaczagott és tapsolt többé, hanem arczát tenyerébe hajtva, és mintha villanyos ütés érte volna, ugrott föl üléséből; sebesen járt párszor a szobában fel-alá, majd hozzám sietve s mindkét kezem az övébe zárva kérdező, hogy „kedves kicsikém! édes, kedves kicsikém! igaz-e az mit az imént hallottam!?”

No ez meg éppen érthetlen volt előttem; előbb csak nevetett Klári néni bosszuságán, most meg egész elragadtatásba jő, hogy Flóra nénit is szomoríthatá, s felteszi rólam, hogy valótlan beszélek s én is olyan vagyok mint Károly ur; — s midőn én azt hiszem, hogy megbánatom vele mulasztását, még örömet szerzek neki, melyet alig mer elhinni és kétszer is megkérdez iránta oly érző, fájó vágyódás hangján, melyen a pap mondja a könyörgésben, hogy „jőjön el Uram Te országod!”

Ekkor már csakugyan kezdém hinni, hogy igaza volt Klára néninek: elromlott már a szive ennek a fiúnak is! s erre a gondolatra azután úgy elszomorodtam, hogy aligha veszik vala többé hasznomat, ha

honosítására, mely okok azután valódi „eredendő bűn“ gyanánt a testi szervezet silányulását átöröklik az unokákra azon szigorú következetességgel, melyet a természet törvényeinek kérielhetetlen szigorúságában bámulni tanulunk.

A járvány s így a cholera is az életre- a munkáralvóság próbaköve. Ezt az erővagyonot kockáztatni, őrizetlen pazarolni, a járvány időtartamára készületlenné lenni egyes polgárnál ugy az államvezetésnél bocsájthatlan gondatlanság lenne.

A cholera-járványnak különleges, közelebbi okát Keletindióból származtatják a tudomány férfiai, mely birodalom föld- és népmérete némileg érthetővé teszi a járvány keletkezése titkát.

Keletindiót éjszokról a Himalaya, mint náruk a Kárpát-hegyláncza karolja át, melynek a legfőbb éghajlatba vezet lejtője. Innen a légáramlat szélső-ékei ük játékkukukat: kora tavasz, késő fagyok, nagy hőség, érzékeny téli időny, nyáron is hideg éjszakakkal váltakozik. Világfolyó szabálytalanok, t-jelelmes ő-moc-sárai közötti szárazföld jóra rosra buján termé keny.

Ezen ország népei kiskorúak, hódítók martalécai lettek. Vérszomjas babonát tanító felekezetek hívei. Ezeket az európai kényserpolgárosodás állami szokásközlől kiszorította, s nyertek az átkos ajándékot: az erkölcsi romlott-ágot, mely a mákony és pálinkával egyengeti a halandóság, a testi-lelki el-átnyulás útját. Ezen egy kereskedő társulat által leigázott nép elsmartan a természet építő és romló termékenységének, az éghajlati elemharcok- és szélsőségek hazájában, a túnépesedés s ennek folytán a rossz termés-ákor azonnal beálló éhhalálozás országában nem csoda, ha a cholera járvány közel egy század óta uralkodik.

Ezen bölcsője a cholera-nak századunkban mindinkább kapcsolatba hozott Európával. A gőzerő a vasut egyik főországutja a cholera terjedésének, s egyéb közlekedési utakon hozzánk behozott kóroanyag a vendég betegséget állandó lakosul látszólag betelepítette.

A tudományos világ buzgóan búvárkodik az indiai kóroanyag csirait felkutatni, mely- nevezhetjük ragálynak, az arra hajlamítottakat időnkint tömegesen viszi a föld alá. *Ezen ragály alatt azonban ne hídje senki egy különválasztott kóroanyagot, mint az okok utolsó láncszemét, hanem az egészséget fentartó kellekek hiányából származott cholera-járvány iránti fogékonyt, a nyert- és szerzett egyéni hajlamitást egyre-zröl, mely a már beteg emberből érkeinek által ismeretlen uton is átszármazott ragálylyal együtt előidézi a kórfolyamatot, illetőleg tovább terjeszti a cholera-t.* A tudomány tekintélyei szerint ezen ragály különösen a meleg időben könnyen erjedő kóros ürülékek által terjed, melyekben a visszatermés csirái rejlenek, melyek ellen kivétel nélkül, minden különböző iskola intézi ővrendszabályait.

Ezen ragálynak mennyi része van az egyes embernél előidézhetni a cholera-t, mennyiben részestül abból a légkör, alakul át a földpára, a víztömeg, talajvíz, a földterületben élő erjedés folyama? — azt a tudomány búvárai fogják kikutatni, s a közélet javára felderíteni; nekünk megelégneni kell a betegség ténye-

zőinek mai napig fejlesztett ismeretét, hogy azok ellen óvakodhassunk.

Mit tevők legyünk tehát a cholera-járvány mutatókorszakor.

A járványra előkészítő, hajlamító okokat a mennyire ismerjük, mellőzni, a közvetlen ragálytól óvakodni a feladat. Ez országos, közbiztonsági és magán-polgári közreműködés által elérhető. Nekünk ez utóbbi tevékenységre áll nyitva a tér.

Elettlenül rendezni kell a családi életmódot, ha abban helytelen szokásokat ismerünk. A mértékletesség törvényét sohasem szabad felejtetni: munkában, élvezetben, ételben stb. A testi erőt, az egészség erélyét, az életrevalóságot, mint legbiztosabb óvszert megőrizni, éjjel-éjszaka, tömeges gyülekezést, meghűlési alkalmat kerülni.

Kerülni kell természetesen minden nemét a kikapongásnak, nagyobb és késő vacsorát, a tökéletlen erjedésű sörítalt, az új bort.

Lakásainkban, udvarban, pincékben ha költség volna is ügyelni a tisztaságra azt eszközölni: ezen költekezés kamatja maga az élet. Az ürögdrök előbb kiürítendő ha lehet, s azután fertőtlenítenessenek napokint. Jó levegőt, szellőztetést szabályozni, sétákat tenni a szabadban, legyen gondunk a vidám hangulatra. A beállt szerencsétlenség esetében első sorban a beteg azonnal ágyába fekdűjék és azonnal szakértő tanácsot, segínyt kell keresni: a mulasztás, a várakozás válságos eredményű lehetne. Az orvos megérke zéseig meleg húsle, tea, fűszeres füvek mint fodamenta, boróka, hársfa, székfü, bodzavirág forrázata nem nagy, de ismételt adagban adassék. Melegítő homokvagy hamu zacskók nyújtassanak a takaró alá. A gyomorra ezetes langyos burogatások alkalmaztassanak. A végtagok pálinkás, szeszes flanel-dörzsölések alá vétessenek, enyhe és folytonos nem pedig félben hagyó és erőszakos uton eszközöltessenek.

Nagy szomjúság ellen hűsített szénsavas víz, narancs-lé, gyakori szájöblítés, vagy tiszta friss víz kanalankint adandó.

Hányás esetében enyhítők a jégdarabok szopogatása, a fagyalt.

Görsők ellen camphoros oldatos, léles dörzsölések, mustárpépek.

A beteg köréből az ürülékek, szennyesített ruhameűek, szükségtelen látogatók, főlölegesen egyének eltávolítandók, mindenben a legnagyobb tisztaság ez-közöndő.

A higgadt vigasztaló szó, távol minden kapkodó elsietet, elrémítő magaviseletől, sokattevéstől elszánt részvételtjes ápolás útján szerzessék, még a betegnek a kedély békéje, azon öntudat, mely a segínyt nyújtást hatásában előmozdítja.

Az orvos: rendszabályok szigorú követése s a kurzslás elkerülése mellett valóban sok szerencsétlenségnek lehet elejét venni.

Dr. Kaiser Sándor.

Magyarországi termények árának története a 19-ik században.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara a bécsi világtárlaton kiállított egy nagy terjedelmű munkát, melyben terményeink ára 1800-ik évtől egész a mai napig össze van állítva. E két vastag kötetű munká-

nak külseje ép oly díszes, mint a minő értékes beltartalma, melyet szerzői, a kamara titkára Svetenay tudor, és tollvivője Schoch Lajos ritka szorgalommal összegyűjtöttek és értelmesen feldolgoztak. Ezen egyszerű és minket igen érdeklő statisztikai munkának némi kivonatával akarunk olvasóinknak szolgálni.

Hogy a fontosabb czikkek termelése hazánkban minő nagy, valamint hogy azok minő áron keltek arról a következő adatokat vonjuk ki. Jelenben a magyar birodalom összes gabonatermelése 120 millió mérőre rug, különös jó termésrel egész 150 millióig emelkedik, rossz terméskor pedig 100 millió-mérőszáll alá. — Átlagos számítással buza évenként 38 és fél millió mérő terem, rozs 25 és fél millió, árpa 18 millió, zab 24 millió, kukoricza 31 millió mérő összesen 136 millió m. — A pesti gőzmalmok 1871-ben 7 és fél millió mérő gabonát őröltek és 5 millió mázsa lisztet eladtak, 1872-ben csak 5.900.000 mázsányit őröltek és 3.600.000 mázsa lisztet árusítottak el.

A búzának legmagasabb ára e században 1854-ik év jun. 19-én volt, mérője 7 forint 79 kr.; legkisebb ára pedig 1826-ik év máj. 8-án 88. krajczár volt. — A rozs legdrágább volt 1854-ben jun. 19-én 6 frt. 53 kr. mérőnkint, és legolcsóbb volt 1819-ben jun. 12-én 41, és 3 tized kr. — Árpa 1847. jun. 5-én 4.89 kron kelt, 1885. febr. 20-án 43 kron mérőnkint. — Zabnak legnagyobb ára 1854. jun. 19-én 3.20 kr., legkisebb 1824. aug. 21-én 31 kr. volt. Végre kukoricza 1847. jun. 5-én 4 frt. 49 kr-ért kelt, 1825. nov. 27-én 41 kr-ért mérőnkint. — Repezenek legbővebb termése két millió mérőt tett 1857-ben a leggyengébb 350 ezer mérő 1872-ben.

A gyapjuterelés az 1872-iki számlálás szerint 15.077.000*) birka után 376.925 mázsát tézsen, melyből körülbelül 300.000 mázsa kivitetik.

A bortermelés 12 millió akónál többre nem becsültetik.

Dohány termésünk kedvező években az egy millió mázsát meghaladja; átlag 6 egész 700.000 mázsát lehet számítani évenként.

A mahatoljlesztés 1857 óta tetemesen alább szállt. Akkoron a szarvasmarha létszáma 4.787.785**) darab volt, az 1870-iki összeszámitáskor csak 4.496.905 db. találtatott: ellenben a birkáak száma ugyan ezen évek alatt 10.200.000-ról 13.700.000 re szaporodott. Kenderet 6 egész 700.000 mázsát termelünk, melyet nagyobb részben itthon fogyasztunk el. Gubacs jobb években 200.000 kila terem 120 fontjával, többnyire kivitelre.

Hatósági élet.

Szab. kir. Székesfejérvár város július 28. 29. és 30. és 31-én tartott rendes havi közgyűlése.

(Folytatás.)

A színházi társulat választmánya és a hatóság részéről a színház épület ürögdrökének utczára való építése miatt felmerült nehézség elintézésére egy bizottság küldetett ki a polgármester elnöklete alatt, mely a színház választmány kiküldöttjeivel magát érintkezésbe téve, a kölcsönös megállapodás után jelenté-

*) Az összes magyar államban.

**) Magyarország és Erdélyben.

Gályos ur szavai más térre nem viszik át gondolati-mat, ki azzal állt elő, hogy ő neki egy felséges eszméje támadt: nem kell azonnal szólni Klára néúinek a tévedés felől; csak hadd gondolja még völegénynek Laczi bácsit és haragudjék még egy kissé tovább is; majd azután nevetethnek együtt a különös eset felett, mely iránt való tervük nekem: éppen semmit sem tetszett.

Nem szerettem, hogy tovább bosszantják Klára néúit, meg szegény Flórá-t; — akartam is kérni öket, hogy ezt ne tegyék, midőn a szoba hirtelen felrántott ajtaján belebegett az ism-etes sötétkék porköpeny, mely nem takarhatott egyebet, az én jó Klára néúem nem éppen karcu termeténél.

„No itt van a megtérő fücska!“ kiáltá már előre és valószínűleg oda künn értesítve a vendég jöttéről; — „hadd ölelem meg a semmiházit! hát így kell elfeledni az embert? új lakó kedvéért kiadni a többin?! mintha bizony egy szívben, nem férhetne meg együtt sok szerető rokon!“

Laczi nem szólt egy szócskát sem! csak csókolgató Klári néú név kezeit, és nézegetett az ajtó felé, mely a néú jöttével megint szépen bezárult.

Lehetett látni, hogy Flóra néúit várta, — addig nem akart szerepéhez fogni, pedig az még künn maradt a cselédekk-el; — Klára néú is csak azért jött meg, mert már miattam aggódott. — Kevéssel érkezése után, Gályos áttért a kitzűzött irányra; elmondta, hogy mily régen készült már ez a szegény Laczi Pátyra! azért nem írt, hogy személyesen jöhessen el, hanem hát ilyenkor annyi az akadály! — — —

„Jaj a szép menyasszony! mondá közbeszólva a

néú, — erős mágnes az édes öcsém! fogva tartja az embert! tehát beszéljen felőle valamit! szerelmes embernek ez jól szokott esni, mi meg elhallgatjuk szivesen, ugy-e Gályos ur! hogy is hívják a menyasszonyt! a püspök csak annyit tudott mondani, hogy budai nő, no meg, hogy gazdag, — hanem most már azt is szeretnők tudni: hogy másként milyen?“

Laczi egy valódi hős teljes elszántságával vevé fel a reá erőszakolt álcát, s sóhajtvá mondá, hogy „fájdalom édes néúem! szavaira nem lehet egyenlőkép válaszolnom; menyasszonyom gazdag lelkileg és anyagilag; de a mit kegyed a „másként milyen“ alatt értett, az bizony kevés szóval is elmondható felőle, ki kedves, áldott jó teremts, de éppen nem nevezhető szépségnek!“ — Gályos ur meg én, csak néztünk egyre-másra, ez nem volt előre megbeszélve, ebben már csak a játék folyama sodrá Laczit tovább, ki ugy látszott mindenképen azt akará feltüntetni, mintha ő egyáltalán: va gyonért nősilne csupán!

„Derék, igen derék! örvendek a szerencsédjén édes öcsém! csak hogy meg van vele elégedve, szólt a néú, mi közben Gályosra vetett tekintete azt látszott mondani, hogy annál kevésbbé volt megelégedve ő, — de azért nem szólt többet, csak zörgött tovább is örökösön mozgó kötöttüivel, és csak akkor pihenteté kövé vált tekintettel azokat, midőn Laczi a menyasszony kért arczképre kénytelen lön kijelenteni, hogy nem adhatja, mert hon feledé!

„No édes öcsém! tört ki erre Klári néú, nemis szereti akkor azt a menyasszonyt! „házasodik“ már a hogy szoktak a világban, nőül véve egy olyan leányt, kit meg sem nézn-k jól, hanem csak azt tud

ják felőle, hogy atyjának hány emeletes háza van; hanem ez most már ugyis mindegy! amaz egyetlen cseppen, melyet szívünk vérén pénzvágy ördögének áldozánk, ugy lehet átadtuk neki egész életboldogságunkat; de ez sajátunk volt, tehattuk vele a mit akarunk; a világ azt mondja reá, hogy szerencsésen játszottunk, és nem számítja fel, hogy irigylet „szerencsénket“ mi áron vásároltuk meg, de sohasem fogja szemünkre szórhatni becselenségünket, melytől mentek vagyunk, ha áldozatunkat legalább boldoggá tevénk! Azért csak előre édes öcsém! ha már nem volt jobb a többinél, legyen külön abban az egyben nálunknál, hogy ne csak az oltár számolyáig, hanem hitesse el magával azontul is, hogy menyasszonyát szereti, és boldogítsa leendő nejét!“

De ez már több volt annál, mit Laczi barátom érzékeny szíve elviselni képes vala; ugy látszott megelégette a tréfát, s az utóbbi szavak alatt elváltozott, elkomolyult arczczal futott oda Klári néúéhoz, s a régi szeretet egész bensőségével karolva őt át, megvalotta neki az egész hamisságot, félreértésével, valótlanságával együtt, — azután szemébe nézve megkérdezte tőle, hogy valóban hihető-e felőle, hogy érzelem nélkül üzérkedést kövessen a legszenvedőbbek, és ezenfelül völegény lehessen a nélkül, hogy ez iránt „az ő kedves, drága Klári néújét“ értesitse?!

Szegény jó Klára néú! egészen elérzékenyült lön! mondta, hogy ő bizony alig akarta hinni, hanem hát ő méltósága szavai — — — meg azután a látszat! — — — nem esuda, hogy rászédtek egy szegény öreg asszonyt!

Most már csak azon örül, hogy mennyire fog majd ezen nevetni Flórácska is! Isten tudja, mikor láttuk